

L I T E R A I R Z E I S T ,

Jaarverslag 2020

Stichting Literaire Activiteiten Zeist

info@literairzeist.nl

www.literairzeist.nl

Zonder (liefde in tijden van corona)

Het begint al haast te wennen
wakker worden in een lege dag.
Wij gaan nergens heen.
Een nieuwe wereld, hemel niet in zicht
of toch zonder vliegtuigstrepen.

Geen treinen, files
niet naar werk of school
we kunnen zonder - sportclub,
speeltuín, restaurant.

We kunnen, als het dan echt moet
zelfs zonder handen schudden
knuffelen. Begrafenissen volgen
we per telefoon.

Controle was er toch al nooit
al hielden we ons liever dom.
Goede, oude woorden als vertrouwen
beginnen aan een nieuwe jeugd.

We missen ons. We missen alles
wat, voor deze slechte film begon,
zo dagelijks natuurlijk was.
Een tripje supermarkt voelt als een mis- of heldendaad.
We soppen boodschappen met soda schoon.

Vergeet onszelf, we dragen
alles samen, zelfs achter deuren weggestopt.
We leven elke dag
als dag en meer dan anders nog.

Diet Groothuis
Stadsgedicht, maart 2020

Noem me Betty en geen Bep

Betty staat voor bereisd, belezen,
voor wonen in een sjieke straat.
Staat voor genieten van klassieke klanken,
voor kwaliteit van kleding, geen goedkope nep.
Betty, jij was volstrekt geen Bep.

Je leefde volgens vaste regels,
rapporteren was je werk, want weten
waar een woonboot wel of niet mag liggen
geeft rust aan een gestructureerde geest.

Frederik en jij hadden een sterke broer-en-zussen-band.
Al moest je naar Zuid-Afrika, je ging erheen
en zocht hem op, maar verder was je graag
het allerliefst alleen.

Van de grote stad naar het Gooische dorp
werd je heelal uiteindelijk één stoel,
strategisch in een kamerhoek.
Hardop las je daar je krant,
van voorblad tot aan het financiële nieuws.

Je zat er in je eigen web
en zei: 'Ik blijf wat thee met melk.'
Zie, ook in woorden
was jij echt Betty en nooit Bep.

Mary Heylema

Stadsgedicht, geschreven voor de Eenzame Uitvaart van mevrouw G. op 14 mei 2020

Inleiding

Dit was een jaar van annuleringen, verschuivingen, aankondigingen van 'GAAT NIET DOOR' en aanpassingen in verband met de maatregelen als gevolg van de coronacrisis. Desondanks konden veel activiteiten toch ook, zij het soms met de nodige aanpassingen, gewoon aangeboden worden, zoals de tweejaarlijkse LiteratuurPrijs Zeist die in november werd uitgereikt. Twee literaire lezingen aan het begin van dit jaar gingen ook nog gewoon door. Verder konden bijna alle filmvoorstellingen in de serie Boek & Film, in aangepaste vorm, door gaan. Onze stadsdichters schreven weer een aantal gedichten en in september en oktober zijn bijna alle leesgroepen in de bibliotheek weer gestart. Ook het Kinderboekenfeest kon in aangepast vorm doorgang vinden. Helaas moesten de Literatuurquiz, een lezing over Herman De Coninck en het Multatuli-project worden geannuleerd en verschoven naar 2021 en dat gold ook voor een aantal activiteiten waar Literair Zeist een bijdrage aan zou leveren: het *Dwarslopersfestival* van de Vrije Hogeschool en Bibliotheek Idea, het *Festival Zeist Vertelt*, het *Verteldiner* en de activiteiten rondom de onthulling van een Marsmangedenkbord op 'Zeister Bosrust'.

Doelstelling

Het realiseren van literaire activiteiten in de gemeente Zeist door o.a. het initiëren en organiseren van literaire lezingen, literaire cursussen, literaire leesgroepen, het ontwikkelen en uitvoeren van literaire projecten en bevorderen van lokale, regionale, nationale en internationale literaire contacten.

Bestuur en adviesgroep

Dit najaar vertrok Mathee Valeton als lid van het Algemeen Bestuur.

Het Dagelijks Bestuur vergaderde dit jaar zes keer en het Algemeen Bestuur drie keer, waarvan een keer online en een keer via de e-mail.

Een aantal van de huidige bestuursleden heeft aangegeven op termijn te willen stoppen met zijn/haar bijdrage aan de Literair Zeist activiteiten. Het is lastig om nieuwe, jongere bestuursleden te vinden, die een aantal taken die nu nog door de huidige bestuurs- en adviesleden worden uitgevoerd, over kunnen nemen. De gemiddelde leeftijd van de huidige bestuursleden is ruim boven de 70 jaar, dus verjonging is zeer gewenst. In 2021 zal het bestuur zich nader beraden over de toekomst van Literair Zeist.

Financiering

Dankzij een jaarlijkse subsidie van de gemeente Zeist is Literair Zeist in staat haar activiteiten uit te voeren. Voor de LiteratuurPrijs Zeist 2020 werd - met succes - een aanvullende financiële bijdrage gevraagd bij drie fondsen.

We sloten 2020 af met een positief saldo van € 1994,-, omdat een aantal activiteiten als gevolg van de coronacrisis niet doorging, zoals de Schrijversontmoetingen in het voor- en najaar en het *Festival Zeist Vertelt*.

Samenwerking

We werkten in 2020 over het algemeen vruchtbaar samen met Bibliotheek Idea Zeist. Het betrof in het bijzonder de *literaire lezingen*, de *LiteratuurPrijs Zeist 2020*, de *(voorbereiding van) de Literatuurquiz* en de *Leesgroepen*.

Met medewerkers van de bibliotheek wordt regelmatig overlegd over onze activiteiten.

De bibliotheek verzorgt een deel van de publicitaire en administratieve werkzaamheden. Hiervoor betaalt Literair Zeist een vergoeding aan de bibliotheek.

Met CultuurZeist werd twee keer een *Wereldwijd Vertelcafé* en het *Festival Zeist Vertelt* voorbereid. In de werkgroep die deze activiteiten uitvoert is door het vertrek van onze vertegenwoordiger Geerten van Gelder in februari een vacature ontstaan, die nog niet is ingevuld. Bestuurslid Saskia de Waal vertegenwoordigt Literair Zeist bij de Stichting Boek & Theater Zeist, die het jaarlijkse *Kinderboekenfeest* in Figi organiseert. Voor beide activiteiten stelt Literair Zeist

een financiële bijdrage beschikbaar.

Bestuursleden van Literair Zeist bezochten/volgden regelmatig de Culturele Cafés die door Cultuur in Zeist (na de zomer) online worden georganiseerd met en voor de culturele organisaties in Zeist.

Publiciteit

Alle activiteiten worden bekend gemaakt via onze eigen website en de websites van Bibliotheek Idea, de lokale en regionale media en door middel van affiches. Gemiddeld bezochten ruim 800 unieke bezoekers per maand onze website. We verstuurden 12 keer een digitale nieuwsbrief via het gratis programma MailChimp. Daarmee brengen we onze eigen, maar ook andere literaire activiteiten in Zeist, onder de aandacht van ruim 600 belangstellenden. Daarnaast gebruiken we Facebook en Instagram voor het aankondigen van onze activiteiten.

Verder worden onze activiteiten via de regelmatig verschijnende digitale nieuwsbrief van Bibliotheek Idea onder de aandacht van ruim 12.000 bibliotheek- en niet bibliotheekleden in de gemeenten Zeist, Bunnik, De Bilt en Soest gebracht. Het magazine van de Algemene Seniorenvereniging Zeist (ASZ) vermeldt eveneens onze activiteiten en via de reader die naar de bezoekers van Boek & Film wordt gestuurd, brengen we onze activiteiten ook onder de aandacht. Schrijversontmoetingen worden soms geplaatst op de 'Evenementenborden' van de gemeente die te vinden zijn bij invalswegen van Zeist.

In verband met de onzekerheid over de uitvoering van activiteiten als gevolg van de coronamaatregelen is dit jaar geen seizoens-flyer gemaakt.

Verder besteden de lokale media, zoals De Nieuwsbode, De Stadspers en Slotstad RTV, regelmatig aandacht aan onze activiteiten.

Om de herkenbaarheid van Literair Zeist bij activiteiten te verhogen worden 'beachflags' met ons logo en website-adres geplaatst bij lezingen e.a. activiteiten.

Resultaten

1. LiteratuurPrijs Zeist 2020

Dit jaar organiseerden we voor de zesde keer de tweejaarlijkse LiteratuurPrijs Zeist, deze keer met een prozawedstrijd. Het thema van de LiteratuurPrijs was gekoppeld aan het thema van de Boekenweek 'Rebellen en dwarsdenkers'. Deelnemers konden van 1 maart tot uiterlijk 10 augustus 2020 – met één verhaal – meedoen aan de wedstrijd.

De jury werd dit jaar gevormd door Henjo Hekman, dichter/schrijver en de eerste, inmiddels afgezwaaide stadsdichter van Zeist, Hanneke Verbeek, dichter/schrijver en Eelco Rommes, schrijver en winnaar verhalenwedstrijd 2016.

De jury selecteerde de – naar haar oordeel – twintig beste verhalen. Daaruit kwamen de drie prijswinnaars en aan drie verhalen werd nog een eervolle vermelding toegekend.

De jurysecretaris schreef het juryrapport. De drie prijzen werden uitbetaald in euro's; eerste prijs 350, tweede prijs 250 en derde prijs 150 euro. De prijswinnende verhalen werden samen met de drie eervolle vermeldingen plus nog 14 geselecteerde verhalen (totaal 20) in een fraaie bundel gepubliceerd: *Dwarse gedachten in rebelse regels*.

De open wedstrijd – die lokaal, regionaal en nationaal werd aangekondigd – bracht 110 inzendingen op. Zelfs van over de grens: één uit Australië, één uit Zweden en maar liefst 11 uit België. Van de twaalf provincies deden er elf mee.

Bij deze schrijfwedstrijd was voor het eerst een thema. Dat heeft, afgezet tegen de voorgaande wedstrijden, niet tot meer inzendingen geleid. In tegendeel: de wedstrijden in 2012 en 2016 scoorden respectievelijk ruim 200 en 178 inzendingen. We weten niet waar dit aan heeft gelegen: het thema of toch de coronapandemie?

Het was de bedoeling dat de wedstrijd zou resulteren in een feestelijke avond met de prijsuitreiking, voordrachten en muziek op vrijdagavond 13 november 2020 in de grote zaal van gebouw 'De Klinker' (muziekschool en bibliotheek) te Zeist. Dan zou ook de bundel met de 20 geselecteerde verhalen worden gepresenteerd.

Door de maatregelen in verband met het coronavirus waren in september de plannen aangepast: er zou een 'intieme' avond met de prijswinnaars en de schrijvers van een verhaal met een eervolle

vermelding worden georganiseerd in de bibliotheek, die live gestreamd zou worden, zodat alle deelnemers en andere belangstellenden ‘aanwezig’ zouden kunnen zijn. De wethouder zou de prijzen bekendmaken en Troubadour Leon Lutterman zou de muzikale entr’actes verzorgen. Echter, twee weken voor de geplande avond moest dit weer worden geannuleerd in verband met de verscherpte maatregelen van het coronavirus. Omdat de bibliotheek moest sluiten is gekozen voor een onlineprijsuitreiking. De genomineerde schrijvers lazen vanuit huis hun verhaal voor, de wethouder van cultuur, Marcel Fluitman, maakte vanuit huis de prijswinnaars en de eervolle vermeldingen bekend en Leon Lutterman speelde, ook vanuit huis, een aantal ballades tussen de verhalen door. De avond werd door Jelle Verhoeks, medewerker van Bibliotheek Idea Zeist, live via YouTube uitgezonden en is daar ook nu nog te bekijken via onze website op: https://www.youtube.com/watch?v=uW5vxcERiB8&feature=emb_logo
Deze oplossing werd door de schrijvers zeer gewaardeerd. Gelukkig werkte de techniek goed mee, waardoor alle deelnemers (de presentator, de zes genomineerde schrijvers, de wethouder en de muzikant) in beeld kwamen op het gewenste moment.

Organisatie: Fred Penninga, Henjo Hekman, Henny Verheijden, Ton Stok en Jantsje de Boer.

2. Literaire activiteiten voor kinderen: het Kinderboekenfeest ‘En toen?’

Het doel van het Kinderboekenfeest is om de rijkdom van de Nederlandse jeugdliteratuur onder de aandacht te brengen bij kinderen en hun ouders. Met een levendig programma geleid door kinderboekenschrijvers, illustratoren en voorlezers was er veel te beleven voor kinderen. Het zevende *Kinderboekenfeest Zeist* vond plaats tijdens de Kinderboekenweek op zondagmiddag 4 oktober in Figi Zeist. In verband met de coronamaatregelen wel in een aangepaste vorm. De geplande schrijvers moesten op het laatste moment toch weer worden afgezegd en alleen de theatershow van kinderboekenschrijfster Tosca Menten kon doorgaan, zij het met een beperkt aantal bezoekers. Ruim 150 kinderen en hun ouders genoten van deze voorstelling.

Het *Kinderboekenfeest Zeist* in theater Figi werd voor de vierde keer door de in 2017 opgerichte Stichting Boek & Theater Zeist georganiseerd. Literair Zeist ondersteunt deze stichting met een financiële bijdrage voor de organisatie van het Kinderboekenfeest.

Saskia de Waal is vanuit Literair Zeist medeverantwoordelijk voor de uitvoering van dit project en heeft als bestuurslid zitting genomen in de Stichting Boek & Theater Zeist.

Literaire activiteiten in de openbare ruimte: Wereldwijd vertelcafé en Festival Zeist Vertelt.

De Werkgroep Zeist Vertelt is onderdeel van CultuurZeist en werkt nauw samen met de partners Bibliotheek Idea, Literair Zeist en Taalpodium.

Met drie nieuwe bestuursleden is de werkgroep in het najaar 2019 voortvarend van start gegaan met de organisatie van de *Wereldwijde Vertelcafés*, het *Festival Zeist Vertelt* en het *Verteldiner*. Zondag 15 maart zou het Festival Zeist Vertelt worden gehouden op het terrein van het bezoekerscentrum De Boswerf. Helaas moest dit festival een paar dagen van te voren worden afgeblazen i.v.m. de nieuwe coronamaatregelen voor de bezoekersaantallen. Op diezelfde dag zou 's avonds bij Figi het *Wereldverteldag Verteldiner* worden gehouden met bijna 50 bezoekers die tussen de gangen door naar de landelijk bekende vertelster Janneke Tanja zouden luisteren. Op het moment dat ze bij de parkeergarage van Figi arriveerde klonk via de persconferentie van het kabinet dat alle horeca om 18.00 uur haar deuren moest sluiten. Het verteldiner werd verplaatst naar begin november, maar moest toen weer worden afgelast en is weer verplaatst naar 2021. Begin februari is er nog een ‘normaal’ Vertelcafé in het Torenlaan Theater gehouden met zes verhalenvertellers waar circa 35 luisteraars van genoten. Op 10 oktober is het eerste ‘coronaproof’ Vertelcafé georganiseerd. Naast de vertellers en de crew van het Torenlaan Theater waren er 20 bezoekers aanwezig, het maximum aantal te ontvangen bezoekers in het Torenlaan Theater op dat moment. Het bleek dat de bezoekers in de zaal de intimiteit misten om samen te genieten van de verhalen en daarom is het Vertelcafé van eind november afgelast.

De Werkgroep Zeist Vertelt heeft dit jaar gezocht naar andere mogelijkheden om luisteraars te bereiken. Vertellers hebben meegedaan aan het speciale ‘Opslot’-programma van Slotstad RTV tijdens de eerste lockdown-periode in het voorjaar.

Aan het eind van het jaar werden vertellers uitgenodigd om een verhaal te kiezen dat vervolgens op een passende locatie zal worden opgenomen en uitgezonden door Slotstad RTV. Eind november is een pilot door Slotstad RTV opgenomen bij De Boswerf. Voor de winter 2020-2021 staat een serie van 10 verhalen gepland die gedurende 10 weken zal worden uitgezonden door Slotstad RTV.

Literair Zeist zorgt voor een financiële bijdrage aan het Festival Zeist Vertelt, Geerten van Gelder vertegenwoordigde Literair Zeist in deze werkgroep.

Leesgroepen

De leesgroepen zijn een wezenlijk onderdeel van de activiteiten van Literair Zeist, omdat ze zich verdiepen en een beter begrip voor literatuur bewerkstelligen. Daarnaast is het sociale aspect belangrijk: door het delen van de leeservaringen en de discussies die naar aanleiding daarvan ontstaan, raken de deelnemers met elkaar in gesprek.

Uit de evaluaties blijkt dat dit door de deelnemers ook zeer wordt gewaardeerd, naast de deskundige begeleiding.

De leesgroepen konden in het seizoen 2020-2021 weer met voldoende deelnemers starten. Gecontinueerd werden de:

- twee leesgroepen *Moderne Literatuur* o.l.v. Elly Rijnbeek (journaliste, tekstschrijfster en begeleidster van schrijfgroepen).
- de leesgroep *Wereldliteratuur*, o.l.v. Jantsje de Boer (voormalig bibliotheekmedewerkster).
- de leesgroep *Moderne Nederlandse Poëzie*, o.l.v. Jos van Hest (poëziedocent en dichter).
- de leesgroep *Franstalige literatuur* o.l.v. Anja-Hélène van Zandwijk (docente Frans)

Henny Verheijden stopte, gedwongen door de coronamaatregelen, met ingang van het nieuwe seizoen met de begeleiding van de twee leesgroepen Nederlandse literatuur na 1970, een jaar eerder dan ze had gepland.

Het aantal deelnemers van de vijf overgebleven leesgroepen bleef stabiel met 67 deelnemers (2019: 94, inclusief de leesgroepen Nederlandse literatuur. Zonder deze deelnemers: 67), gemiddeld bijna 13,5 deelnemers per groep. De leesgroepen vinden plaats in de bibliotheek in Zeist. Ook de leesgroepen kregen in het voorjaar te maken met de maatregelen van de coronacrisis. De bijeenkomsten in april moesten vervallen door de sluiting van de bibliotheek. Deze werden ingehaald aan het begin van het seizoen 2020-2021. De deelnemers van de leesgroepen waarvan de bijeenkomsten niet werden ingehaald ontvingen een reductie op de deelnemersbijdrage voor het nieuwe seizoen.

Ook in november en december moesten als gevolg van de sluiting van de bibliotheek weer bijeenkomsten vervallen, die hopelijk nog tijdens het seizoen 2020-2021 kunnen worden ingehaald.

Bij de leesgroep *Moderne Nederlandse Poëzie* was in het seizoen 2020-2021 eenmaal ook de dichter (Bette Westera, december 2020) aanwezig, waarvan de gedichten werden besproken.

Via het administratiesysteem (CursAd) van Bibliotheek Idea werden de deelnemers weer ingeschreven. Literair Zeist betaalt een vergoeding voor deze dienstverlening van de bibliotheek alsmede voor het beschikbaar stellen van de te bespreken boeken en het gebruik van de ruimte.

De leesgroepen worden georganiseerd door Jantsje de Boer en Henny Verheijden.

Ontmoetingen met schrijvers en literaire lezingen

Op 30 januari, Gedichtendag, hield Wim Kozijn een lezing over de in Zeist geboren en getogen schrijver en dichter Hendrik Marsman. In deze lezing belichtte Wim Kozijn de verschillende aspecten van het werk van Marsman. Kozijn illustreerde dit met het lezen van gedichten uit de

verschillende perioden van het werk van Marsman en plaatste hem in de context van de Nederlandse literatuur. Door het gebruik van de beamer kon iedereen de gedichten meelesen en werden ook foto's uit zijn leven vertoond. De lezing werd georganiseerd in samenwerking met de ASZ en vond plaats in de bibliotheek. 104 bezoekers).

Martin de Haan sprak 12 februari 2020 over zijn vertalingen van Michel Houellebecq en Choderlos de Laclos. Hij werd geïnterviewd door literatuurspecialiste Anja-Hélène van Zandwijk, die ook de Franse leesgroep begeleidt. (46 bezoekers).

De lezing over Herman De Coninck in mei moest wegens het coronavirus worden geannuleerd en is verschoven naar mei 2021. Nieuwe schrijversontmoetingen werden niet meer vastgelegd omdat er de rest van het jaar weinig zekerheid was over de dan geldende coronamaatregelen.

De ontmoetingen met schrijvers en dichters en de literaire lezingen werden georganiseerd door Jantsje de Boer, Henny Verheijden, Ludy Visser en Jelle Verhoeks.

Literatuurquiz

Half maart werd ook duidelijk dat de Literatuurquiz die was gepland op 7 april niet door kon gaan. In de zomer leek het erop dat we in oktober, maar dan op aangepaste wijze via live-streaming, de quiz door zou kunnen gaan. Zes teams zouden verspreid over verschillende ruimtes in de bibliotheek meedoen aan de quiz. Helaas zagen drie teams vlak voor de geplande datum, 12 oktober, af van deelname, zodat de quiz toch weer moest worden geannuleerd.

Organisatie: Ludy Visser, Saskia de Waal en Jantsje de Boer zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Literatuurquiz.

Boek & Film

Voor het seizoen 2020-2021 werden opnieuw twee series van elk vijf boekverfilmingen geprogrammeerd in Figi. De laatste drie films van seizoen 2019-2020 konden in verband met de sluiting van de bioscopen van maart tot en met juni pas in juli en augustus worden vertoond. In verband met de invoering van een nieuw kaartverkoopsysteem bij Figi kon de eerste film van het nieuwe seizoen pas in oktober worden vertoond. Door de nieuwe lockdown werd de film van november verplaatst naar eind januari 2021. In december, vlak voor de derde lockdown, vond nog een filmvertoning plaats. Door de coronamaatregelen is de capaciteit van de zalen in Figi flink teruggeschoefd. Mochten in de zomermaanden nog maximaal 100 bezoekers in de grote zaal plaatsnemen, in oktober en december was dat al weer teruggebracht naar maximaal 30 bezoekers per zaal. In oktober werd de film daarom zowel 's middags als 's avonds vertoond, in december vonden drie avondvertoningen met drie verschillende aanvangstijden plaats. Er is gedurende deze periode veel met de medewerkers van Figi gecommuniceerd over alle aanpassingen in het programma.

Filmjournalist/literatuurliehebber Harry Peters geeft voorafgaand aan de films een inleiding over het boek, de schrijver, de film en de regisseur. De nabespreking vindt meestal in de hotellobby plaats, waar het wat rustiger is dan in het Grand Café. In verband met de coronamaatregelen moesten de nabesprekingen vanaf juli in de zaal plaatsvinden. Harry Peters is bijna altijd bij de nabesprekingen aanwezig. Opvallend is dat bij de nabesprekingen vrijwel altijd dezelfde groep bezoekers aanschuift (ca. 12-16 mensen), incidenteel nemen soms nog een paar andere belangstellenden deel aan het nagesprek.

Alle bezoekers ontvangen via de mail van tevoren een reader met meer informatie over de schrijver, het verfilmde boek, de regisseur en de film. In verband met de hantering van de AVG-regels, wordt de reader met ingang van juni 2018 niet meer door de bibliotheek, maar door Figi verzonden aan de bezoekers die via Figi een kaartje hebben gekocht én daarbij een e-mailadres hebben opgegeven. Literair Zeist zorgt voor de tekst van deze reader. Helaas verloopt dit, door de vele personeelwisselingen bij Figi, niet altijd vlekkeloos.

Bezoekersaantallen 2019:

Datum	Film	bezoekers
10-jan-20	The Sisters Brothers	92
10-feb-20	Leave no Trace	123
9-mrt-20	The Goldfinch	142
13-jul	Another Day of Life	86
10-aug	Le Semeur	92
24-aug-20	Das Schweigende Klassenzimmer	100
12 okt 20	De belofte van Pisa	58
14 dec 20	Out Stealing Horses	90
TOTAAL (8 films!)		783

Door de coronacrisis viel het bezoekersaantal wat lager uit dan voorgaande jaren, gemiddeld bijna 98 bezoekers per film tegen ruim 123 bezoekers per film vorig jaar (2019: totaal 1230 bezoekers, 10 films).

Verantwoordelijk voor de uitvoering van dit project zijn Henny Verheijden, Ludy Visser, Hannelore Cator en Jantsje de Boer. Janneke Kingma is namens Bibliotheek Idea aanwezig bij de filmvoorstellingen en denkt mee over de programmering.

Stadsdichterschap

Ook onze Stadsdichters Mary Heylema en Diet Groothuis kregen te maken met de gevolgen van het coronavirus. Diet Groothuis schreef aan het begin van de eerste lockdown periode een 'corona' gedicht: *Zonder (liefde in tijden van corona)*, dat ook is gepubliceerd op de website <https://coronagedicht.nl/>. Van haar voordracht van dit gedicht in het Walk Art Park werd een filmopname gemaakt door Fons Pennings, die nog te zien is via onze website en op (https://www.youtube.com/watch?v=38v8HgCVRlw&feature=emb_logo).

Een aantal stadsgedichten die Diet en Mary maakten voor speciale gelegenheden, konden niet worden voorgedragen omdat de betreffende bijeenkomst niet op de geplande wijze kon doorgaan. Dat gold voor *Sedumdakendroom*, dat Mary Heylema schreef voor een geplande bijeenkomst in april van Samen Duurzaam Zeist. Van dit gedicht werd ook een fraaie poster gemaakt. Ook het gedicht dat Diet schreef voor de opening op 7 november van het nieuwe dorps huis van Austerlitz *Hart van Austerlitz*, kon niet worden voorgedragen omdat de bijeenkomst moest worden geannuleerd in verband met de tweede lockdownperiode.

De nieuwe jeugdboekenafdeling van Boekhandel Kramer & Van Doorn werd verfraaid met het gedicht *Kies maar* dat Diet en Mary samen schreven. Het gedicht is met fraaie illustraties van Chirsta Mulder op grote posters gedrukt die op mooie plekken in de winkel hangen.

Voor het Internationale Liedfestival, dat in mei zou worden gehouden, schreef Mary een gedicht, *De haven van Zeist*, op muziek gezet door Matthijs Overmars. Theatremaker Bram van Oers maakte er met vijftien andere zeemansliederen een aansprekend verhaal van dat zich afspeelt in de jaren '30 van de vorige eeuw. Met ingang van januari 2020 studeerden kinderen uit de groepen 5, 6, 7 en 8 van basisscholen in Zeist en Bilthoven de liederen op school in. Woensdag 13 mei zou het project worden afgesloten met een feestelijke voorstelling in de Grote Kerkzaal van de Broedergemeente in Zeist. Echter ook dit festival werd afgelast en is doorgeschoven naar 2021. Mary schreef voor de vernieuwde beeldenroute Zeist een stadsgedicht dat ze zou voordragen bij de onthulling ervan, maar ook deze gebeurtenis is verschoven en zal wellicht in 2021 plaatsvinden.

Verder gaven ze dit voorjaar, vanuit KunstCentraal, poëzieworkshops op basisscholen in Zeist aan de hand van hun gedicht *Op zondag is de zee gesloten*. Van dit gedicht is een Plintposter gemaakt met een ontwerp van kunstenaar Milou Trouwborst die ook werd uitgedeeld op de scholen waar ze kwamen optreden. Enkele kinderen zouden hun gedicht voorlezen in een verzorgingshuis en daar in gesprek gaan met ouderen, maar door de coronamaatregelen moest het

project al snel na de start worden opgeschort en zal hopelijk in het schooljaar 2020-2021 worden uitgevoerd.

Het gedicht *4 mei*, dat Diet vorig jaar schreef voor de 4 mei herdenking, is opgenomen in het huis-aan-huis verspreide Bevrijdingskrant met programma's en informatie voor de viering van 75 jaar bevrijding. Helaas moesten alle activiteiten rondom 75 jaar bevrijding worden geannuleerd.

Dankzij het contact dat de stadsdichters hebben gelegd met uitvaardondernemer Voorneveld in Zeist werden ze dit jaar drie keer ingeschakeld voor het schrijven en voordragen van een gedicht bij een Eenzame Uitvaart. Daarbij gaat het om overledenen die geen familie, vrienden of kennissen meer om zich heen hebben. Bij de plechtigheid wordt dit gedicht door een van hen voorgedragen. Zowel in april, mei als in oktober schreven Diet en Mary afwisselend een toepasselijk gedicht. Het maken van zo'n gedicht moet snel gebeuren, vaak binnen twee dagen met soms geringe informatie, geen geringe opgave.

Aan het begin van het jaar, in de Poëzieweek, traden ze op 5 februari nog 'gewoon' op in de boekwinkel van Kramer & Van Doorn, waar ze voordroegen uit de bundel *Ik wou dat ik een vogel was*, waarin ook een aantal gedichten van hen zijn opgenomen.

Voor de gerestaureerde Kersbergenvleugel in Slot Zeist, die voortaan Marotzaal zal heten, schreven Diet en Mary elk een gedicht, die bij de opening in 2021 zullen worden onthuld.

Verder zijn een aantal stadsgedichten van Diet en Mary opgenomen in de 'Propositie van Zeist' die dit jaar in opdracht van de gemeente is samengesteld.

Diet en Mary hebben ingestemd met ons voorstel om hun stadsdichterschap met twee jaar te verlengen, dit betekent dat ze hun stadsdichterschap tot het voorjaar 2023 zullen uitvoeren. Ze ontvangen daarvoor een iets hogere vergoeding en voor de gedichten die ze zullen schrijven in het kader van Eenzame uitvaarten zullen ze per geschreven gedicht een extra financiële bijdrage ontvangen. Deze gedichten tellen dan niet meer mee voor het minimum aantal stadsgedichten per jaar.

Publiciteit:

Alle stadsgedichten worden gepubliceerd op de website van Literair Zeist (www.literairzeist.nl). Vanaf februari 2018 ook in De Stadspers, nadat De Nieuwsbode in mei 2017 besloot te stoppen met de publicatie van de stadsgedichten. Via de Nieuwsbrief van Literair Zeist wordt ook regelmatig aandacht geschonken aan nieuwe stadsgedichten. De stadsdichters beheren zelf een Facebookpagina (<https://www.facebook.com/Duostadsdichters-Zeist-Groothuis-Heylema-349670119053964/>) en zijn ook actief op Instagram.

De stadsgedichten worden vanzelfsprekend ook naar de wethouder, zijn beleidsambtenaar en de raadsgriffier gestuurd, met het verzoek deze te verspreiden onder de raadsleden. Verder verscheen naar aanleiding van het 'Eenzame uitvaart' gedicht van Mary Heylema een interview met de beide stadsdichters in de digitale editie van De Stadspers (oktober 2020:

<https://www.stadspers.com/node/247>)

Verantwoordelijkheid: Hannelore Cator, Ludy Visser, Fred Penninga, Henjo Hekman en Jantsje de Boer. Ad van Strien en Henjo Hekman zijn beiden adviseur van de stadsdichter 'van dienst'.

Incidentele projecten

Poëzie langs de Grift

Door alle perikelen rondom het coronavirus kon er dit jaar geen voortgang worden geboekt met dit project.

Multatuliproject

In het kader van het Multatuli-jaar ter gelegenheid van het 200^e geboortejaar van Nederlands beroemdste schrijver, hadden we een aantal activiteiten georganiseerd om Multatuli als 'Rebel en Dwarsdenker' onder de aandacht te brengen. Voor de organisatie en uitvoering van deze activiteiten was een werkgroep gevormd, bestaande uit Ad van Strien, Ton Stok, Fred Penninga (namens Literair Zeist), en Martijn Breuning (bestuurslid Stichting Harry van Kruiningen).

Directe aanleiding was het aanbod van de Stichting Harry van Kruiningen om een aantal etsen van Harry van Kruiningen (pseudoniem van Henri Adelbert Janssen) (Hansweert bij Kruiningen, 28 januari 1906 – Laren (NH), 30 juni 1996) in Zeist tentoon te stellen. Deze schrijver, graficus en schilder, docent aan de kunstacademie te Arnhem en lid van De Onafhankelijken tot 1942 (toen hij weigerde zich aan te sluiten bij de Cultuurkamer), was zeer geïnspireerd door Multatuli. Van Kruiningen heeft een aantal etsen gemaakt waarvoor hij zich liet inspireren door de ‘Minnebrieven’ van Multatuli.

De LiteratuurPrijs Zeist was al gekoppeld aan het thema ‘Rebellen en Dwarsdenkers’. In het najaar zouden de etsen van Harry van Kruiningen worden tentoongesteld in het KunstenHuis aan de Egelinglaan. De Zeister graficus en eveneens een ‘rebel en dwarsdenker’ die was benaderd om ook een aantal etsen tentoon te stellen zag hier echter van af. In de zomer werd een alternatief gevonden: tekenaar Eric Heuvel en scenarist en oud conservator van het Multatuli huis Jos van Waterschoot. waren bereid om in Zeist een selectie te laten zien van de schetsen, voorstudies en de originele pagina’s voor de door hen gemaakte stripversie van de ‘Max Havelaar’, die dit najaar is verschenen.

Zowel bij de opening als afsluiting van de tentoonstelling zouden een aantal activiteiten plaatsvinden: voordracht door Sjef Honer van het Saïdjah en Adindaverhaal uit de Max Havelaar, vertoning van de film Max Havelaar, lezingen door Dick van der Meulen (biograaf van Multatuli) en Elsbeth Etty (bestuurslid Stichting Multatuli Huis, schrijfster van biografie over Willem Wilmink). Zij zou de schrijvers Multatuli en Willem Wilmink (Zeistenaar van 1981 t/m 1991) als rebel en dwarsdenker met elkaar vergelijken. Verder was er nog een Indonesische maaltijd gepland tussen het middag- en avondprogramma.

In de loop van de zomer bleek al dat dit te ambitieus was gezien de coronamaatregelen, maar het nog wel mogelijk zou zijn om een ‘Multatuli-dag’ op 12 november te organiseren met de lezing van Elsbeth Etty en de voordracht van het Saïdjah en Adinda verhaal door verhalenverteller Sjef Honer. De tentoonstelling moest al vervallen omdat de beschikbare ruimte in het KunstenHuis in verband met de coronamaatregelen na de zomervakantie in gebruik was genomen als lesruimte. In de loop van september bleek dat de geplande activiteiten in verband met de te verwachten aanscherping van de coronamaatregelen toch niet door konden gaan.

In het voorjaar van 2021 zal de werkgroep bekijken of het project, met tentoonstelling en Multatuli-dag, in het najaar van 2021 kan worden uitgevoerd.

Voor aanvullende financiering was een beroep gedaan op het Prins Bernhard Cultuurfonds, het Fentener van Vlissingefonds en het VSBfonds. Alleen van het Prins Bernhard Cultuur fonds ontvingen we een toezegging voor een bijdrage, die ook nog in 2021 kan worden ingezet.

Dwarslopersfestival Festival/ Literair Festival

Bibliotheek Idea heeft in 2019 het initiatief genomen voor een Literair festival, periode april – juni 2020 in en rondom de bibliotheek en een aantal andere locaties in de buurt. In de loop van 2019 bleek dat de voorbereidingstijd daarvoor te kort zou zijn en werd dit project in 2020 doorgeschoven naar 2021, zodat er in 2020 meer tijd zou zijn om een en ander goed voor te bereiden en voldoende fondsen te werven. Het Dwarslopersfestival van de Vrije Hogeschool had voor de uitvoering de samenwerking gezocht met Het KunstenHuis, Bibliotheek Idea Zeist en Talking Trees by Bert Barten. Literair Zeist werd gevraagd een literaire bijdrage te leveren passend bij het thema. Hiervoor was een optreden van spoken-word kunstenaar Babs Gons met een interview door Jos van Hest geboekt. Helaas moest het festival twee dagen voor de uitvoering, 14 maart, worden afgelast.

Voor 2021 zal opnieuw een Dwarslopersfestival worden georganiseerd in samenwerking met de Vrije Hogeschool, de bibliotheek en het KunstenHuis, waaraan Literair Zeist ook weer een bijdrage zal leveren.

En tot slot ook nog dit....:

In februari heeft Marja Vermeulen, manager van de begraafplaats ‘Zeister Bosrust’, met ons gesproken over ideeën voor literaire activiteiten op de begraafplaats ter gelegenheid van 75 jaar Bevrijding en de onthulling van een Marsmangedenkbeeld bij het graf van de ouders van Hendrik Marsman op de begraafplaats. Helaas konden ook deze activiteiten dit jaar niet worden uitgevoerd.

Niels Bokhoven, literatuurhistoricus, heeft ons gevraagd of we ons mede willen inspannen voor het aanbrengen van een nieuwe plaquette op het woonhuis van Marsman in de 2^e Dorpstraat. We hebben daarover contact gehad met de centrummanager van de gemeente Zeist, Bram Wispelweij. Dankzij zijn inspanningen is er door de gemeente (afd. Monumentenzorg) in december een nieuwe plaquette aan de voorzijde op dit pand aangebracht. Ook zouden we graag een plaquette zien op het geboortehuis van Marsman, in dezelfde straat. De gemeente acht de beschikbare ruimte daarvoor te klein, maar op ons verzoek zal er opnieuw naar worden gekeken. Hopelijk kunnen we er i.s.m. de gemeente nog ruchtbaarheid aan geven, misschien tegelijk met de onthulling van het Marsman gedenkbord op Zeister Bosrust, op 20 juni 2021.

Samenstelling bestuur Literair Zeist in 2020

Dagelijks Bestuur:

Hannelore Cator – voorzitter
Onno Jonker – penningmeester
Ludy Visser – secretaris

Algemeen Bestuur

Ad van Strien – lid
Mathee Valeton – lid, tot november 2020
Ton Stok – lid
Saskia de Waal – lid

Adviseurs:

Fred Penninga, dichter/schrijver, uitgever
Henjo Hekman, dichter/schrijver
Henny Verheijden – neerlandica en docente literatuur
Wim van Til – directeur Poëziecentrum Nederland te Nijmegen
Theo de Rijk – medeoprichter Literair Zeist
Geerten van Gelder – tot maart vertegenwoordiger vanuit Taalpodium
Hanneke Verbeek – vanaf maart vertegenwoordiger vanuit het Taalpodium
Jelle Verhoeks, vertegenwoordiger vanuit Bibliotheek Idea

Uitvoerend secretaris:

Jantsje de Boer

Vastgesteld 29 maart 2021

*Namens het bestuur,
Ludy Visser, secretaris*